

Барладим В.М., аспірант

Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ІКТ В ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: ОГЛЯД РЕСУРСІВ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ

Актуальність теми дослідження. В сучасному світі інформація та інформаційні технології широко використовуються суспільством, не залишаються осторонь і працівники освіти. На даний час, педагоги активно використовують можливості інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання і виховання дітей та молоді. До навчально-виховного процесу широко залучаються новітні технології, програмне забезпечення навчального спрямування, проводяться вебінари, розробляються дистанційні навчальні ресурси. Для більшого заохочення до позашкільної освіти, здобуття нових знань, умінь та навичок, становлення активної соціальної позиції дітей та підлітків, бажання до самовдосконалення, самовиховання, працівники позашкільних навчальних закладів, організатори дитячих та юнацьких об'єднань та батьки повинні бути готові до вирішення даних задач із використанням всіх можливостей, які надає інтенсивний розвиток сучасних інформаційних технологій.

Постановка проблеми. На даний час, завдяки можливостям Інтернет, доступ до будь-якої інформації майже не обмежений (ані в просторі, ані в часі). Підлітки і їх батьки більшу частину вільного часу проводять за комп'ютерами. Але, частіше за все, навички пошуку корисної інформації і в тих і в інших недостатньо сформовані. Через це виникає необхідність ознайомити дітей, педагогів та батьків із корисними ресурсами позашкільних закладів. Що допоможе більш зацікавити підлітків до самовиховання, сприятиме їхньому становленню як особистості.

Виклад основного матеріалу. Цікавим фактом є те що Президент України оголосив 2013 рік – роком позашкільної освіти. Проаналізуємо, що відомо більшості педагогів, батьків та підлітків про позашкільні заклади. Офіційна статистика по місту Києву станом на 2010 рік надавала таку інформацію щодо позашкільних навчальних закладів в системі освіти: «Позашкільні навчальні заклади міста знаходяться в підпорядкуванні різних структурних підрозділів Київської міської державної адміністрації. У системі освіти м. Києва функціонує 63 позашкільні навчальні заклади, з яких 17 комплексних і 46 профільних (таблиця 1 додається)». Де в таблиці перераховуються позашкільні заклади міського та районного підпорядкування – Київський Палац дітей та юнацтва; Міжнародний центр дитячо-юнацького туризму; Київський міський Будинок учителя; Київська Мала академія наук учнівської молоді; палаці, центри, будинки дитячої та

юнацької творчості; центри військово-патріотичного виховання; школа мистецтв; дитячо-юнацькі спортивні школи (з них 9 мають статус спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву), та інші.

Крім того зазначається, що: «У цих позашкільних закладах займається 87,5 тисяч дітей (39,4 % від загальної кількості школярів міста), з них 14,0 тис. дітей відвідують 24 дитячо-юнацькі спортивні школи системи освіти, а також виховуються в Київському спортивному ліцеї-інтернаті» [2].

Таким чином ми бачимо, що лише частина дітей займається у свій вільний час в гуртках, студіях, школі мистецтв, тощо. Чим зайнята інша частина школярів? Статистика відповіді не надає.

Зазначимо, що крім загальновідомих гуртків, студій, центрів творчості існують і інші організації, які створені з метою реалізації творчих здібностей, задоволення інтересів, захист прав та свобод дітей та підлітків.

Законом України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [1] зі змінами (останні внесені 06.01.2011 року) визначені такі поняття:

- молодіжні громадські організації – об'єднання громадян віком від 14 до 35 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на задоволення та захист своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільніх інтересів;
- дитячі громадські організації – об'єднання громадян віком від 6 до 18 років, метою яких є здійснення діяльності, спрямованої на реалізацію та захист своїх прав і свобод, творчих здібностей, задоволення власних інтересів, які не суперечать законодавству, та соціальне становлення як повноправних членів суспільства.

Також статтею 4 цього Закону [1] визначено, що: «... засновниками молодіжних та дитячих громадських організацій можуть бути громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, які досягли 15-річного віку. Засновниками спілок молодіжних та дитячих громадських організацій є молодіжні та дитячі громадські організації».

Крім того варто підкреслити, що членство в таких організаціях є добровільним, але членство неповнолітніх віком до 10 років здійснюється за письмовою згодою батьків. Членство дорослих в таких організаціях має не перевищувати 10 % загальної кількості членів.

Отже, проаналізувавши вище зазначені дані можна сказати, що в дитячих та молодіжних громадських об'єднаннях (організаціях) формуються та розвиваються такі

соціально важливі якості особистості як самостійність, соціальна активність, відповідальність, самоконтроль, самовиховання, тощо.

Згідно Закону України молодіжні та дитячі громадські організації мають інформувати громадськість про свою діяльність. Задля виконання даної умови та залучення до активної громадської діяльності більшого кола дітей та молоді дитячі та молодіжні організації використовують всі доступні на сьогодні засоби, в тому числі і мережу Інтернет. Ознайомимось та проаналізуємо інформаційні ресурси деяких з них..

Розпочнемо наш огляд з сайту державної служби молоді та спорту України (Режим доступу: dsmsu.gov.ua. – дата доступу 20.03.13). Сайт може стати корисним для членів громадських організацій. Тут можна знайти дані щодо створення громадської ради при Державній службі молоді та спорту України, отримати відомості про її членів, ознайомитись із рішеннями, що прийняті Радою. Крім того, на сайті можна звернутися із запитанням, скаргою чи пропозицією.

The screenshot shows the homepage of the State Service of Ukraine for Youth and Sport. At the top, there is a banner with the text "ДЕРЖАВНА СЛУЖБА МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ". Below the banner, there is a large image of a swimmer. The main content area features a news item about the 5th All-Ukrainian Children's Organization Cup held in Kyiv on October 1, 2012. The news item includes a photo of children participating in the event. To the right of the news, there is a sidebar with a "MENU" section containing links to various services such as "КОЛЕГІ", "ПУБЛІЧНА ІНФОРМАЦІЯ", "ПРОМАДСЬКА ПРИЙМАЛЬНА", etc. There is also a search bar at the top right.

Корисним для батьків, класних керівників, активної молоді буде сайт Київського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Режим доступу: www.ssm.kiev.ua. – дата доступу 20.03.13). На сайті розміщено інформацію щодо клубів за місцем проживання, соціальних програм та проектів, матеріали в допомогу соціальному працівникові.

The screenshot shows the homepage of the Kyiv City Center for Social Services for Families, Children, and Youth. The header features the center's name in bold blue letters. Below the header, there is a sidebar with links to "Мережа Районних ЦССДМ", "Комунальні заклади соціального обслуговування", "Мережа клубів за місцем проживання", "Партнерські організації", "Доступ до публічної інформації", and "Фестиваль творчості дітей та молоді "Повіримо у себе"". The main content area contains a section titled "Партнерські організації" with a list of partner organizations. Below this, there is a table titled "Реєстр громадських організацій, які є партнерами Київського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у 2012 році". The table has columns for "Назва" (Name), "Термін дії угоди" (Term of agreement), "Юридична адреса" (Legal address), "Контактна особа" (Contact person), "Відповідальний від КМЦССДМ" (Responsible person from KMCSDM), and "Направи співпраці" (Areas of cooperation).

Сайт Федерації дитячих організацій України (Режим доступу: fdo.org.ua. – дата доступу 20.03.13) для активної молоді та дітей, які цікавляться активним відпочинком, фестивалями творчості, спілкуванням з однолітками на території України та за її межами.

The screenshot shows the homepage of the FDO website. The header features the FDO logo and the text "Федерація дитячих організацій України". A navigation menu on the left includes links like "Новини", "Знайомтесь з ФДО", "Сучасне пionерство", "Наша історія", "Програми", "Концепція", "Структура ФДО", "Важливі дати", "Символіка", "Гра "Котиговошко"" (highlighted in red), "Міжнародна діяльність", "Фестивальний рух", "Найкращі справи", and "Інформація". The main content area has a green header "НОВИНИ" with a rainbow graphic. It contains two news items with images: one about the "XXII Міжнародному фестивалю дитячих та молодіжних хореографічних колективів "Країн'як" (Pol'cha, 26-28 липня 2013р.) and another about the "Міжнародному фестивалю культури та юнацької молоді "Кельце - 2013" (Польща, м Кельце 14-28 липня 2013р.). Both news items include text in Ukrainian.

Діти та молодь, які захоплюються спортом (альпінізм, сноубординг, туризм, тощо) можуть опанувати різні його види і не вступаючи до спортивної школи. В цьому їм допоможе дитяча громадська організація «Дитячий Альпійський рух». Дано організація активно використовує соціальні мережі для інформування широкої аудиторії дітей та підлітків щодо своєї діяльності.

The screenshot shows a Facebook page post from the group "Дитячий альпійський рух України". The post is titled "2012 День Незалежності. Плей 52 фотографії" and was posted on September 20, 2012. It includes a large image of a group of children in green shirts standing outdoors, several smaller images of people in nature, and a caption in Ukrainian. Below the post is another from "Дитячий альпійський рух України" on September 20, 2012, titled "2012 Межигірські Кавки. 31. фотографія" with a photo of a van and two people.

Найбільш цікавими, на наш погляд, є організації Скаутів та ті організації, що використовують скаутський метод. Слід зазначити, що скаутська організація – добровільний, неполітичний рух, що ставить за мету сприяти вихованню дітей на основі системи цінностей, які відображені в скаутських законах (наприклад, скаут чесний та справедливий; скаут чистий в думках, словах, справах, тілом та душою; скаут допомагає близкім; скаут друг природи, тощо). Виховання активної та самореалізованої особистості досягається за рахунок залучення підлітка до неформальної освіти, використання методу, що робить кожного головним діючим лицем та цензором у особистого розвитку.

Скаутські організації мають свою структуру, символіку, традиції та поєднують велику кількість дітей та молоді, які мають різноманітні уподобання. Наведемо лише декілька з багатьох;

- сайт всесвітнього скаутського бюро (Режим доступу: [scout.org.](http://scout.org/) – дата доступу 20.03.13),

- сайт київської скаутської організації «Плай» (Режим доступу: [scoutplai.org.](http://scoutplai.org/) – дата доступу 20.03.13),

- сайт Всеукраїнської дитячої громадської організації «Морські скаути України» (Режим доступу: [seascout.tv.](http://seascout.tv/) – дата доступу 20.03.13),

Отже, деякі громадські дитячі та молодіжні організації представлені в Інтернеті, але на сьогоднішній день не існує єдиної бази даних, яка б могла полегшити пошук та доступ до інформації щодо діяльності даних організацій. Це пов'язано з багатьма факторами – недостатнє висвітлення в засобах масової інформації проектів та заходів громадських організацій, недостатнє фінансування, мала зацікавленість батьків в активному дозвіллі дітей, тощо.

Створення єдиної бази громадських організацій, поширення інформації щодо їх діяльності серед педагогів, батьків та підлітків, активне використання соціальних мереж, Інтернет та засобів масової інформації, організація масових проектів та заходів для популяризації позашкільних закладів допоможе залучити до суспільно-корисної діяльності дітей та підлітків, виховати соціально-активну особистість.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про молодіжні та дитячі організації – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/281-14/> – дата доступу 20.03.13.
2. Позашкільні навчальні заклади в системі освіти м. Києва – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.guon.kiev.ua/files/2/poza.pdf>. – дата доступу 20.03.13.